

Východočeská zoologická zahrada ve Dvoře Králové n. L. je první ze socialistických zemí, která využívá výpočetní techniky k řízení svých chovů a stala se

tak odpovídajícím partnerem systémů ISIS (International Species Inventory System) a ARKS (Animal Records Keeping System), vyvinutých zoologic-

kou zahradou v Minnesotě a používaných Americkou asociací zoologických parků a akvárií, k nimž se připojily i některé západoevropské zoologické zahrady.

Nosorožec indický v přírodě a v zajetí

V dávných dobách nocnu, před více než 40 milióny let, se objevil na Zemi první nosorožec. Ze 170 dosud popsaných druhů jich jen málo přežilo pleistocén a do dnešních dob přežilo pouze pět druhů. Nosorožec indický (*Rhinoceros unicornis*) je pravděpodobně nejnápadnější z nich. Jeho silná kůže vytváří charakteristické šitý, oddělené kožní záhyby. Proto se také indickému nosorožci často říká nosorožec pancéřový.

Kdysi — asi před 800 lety — žil nosorožec indický v pásu pod Himalájem od údolí Indu v dnešním Pákistánu až po severní Barmu. Za posledních 100 let klesl jejich počet na sotva 10 % původního stavu. Dnes žije ve volné přírodě méně než 1500 jedinců. Většinu najdeme v národních parcích Kaziranga (Ásám) a Chitwan (Nepál), malý počet žije roztroušeně v několika rezervacích severozápadního Bangladéše a západního Ásámu. Nosorožec indický je impozantní zvíře. Hmotnost samice je asi 1800 kg, vzrostlý samec váží až 2 100 kg. Výška ve hřbetě je 160—190 cm.

V zajetí patří nosorožec indický k vzácným chovancům. V současné době vlastní tento druh pouze 45 zoologických zahrad. Celkový počet je 77 jedinců (42 samců a 35 samic). Z tohoto počtu pochází 32 jedinců z volné přírody, 45 je narozeno v zajetí. Pět zoologických zahrad (Kalifornie, Los Angeles, New York, Basilej a San Diego) chová po čtyřech exemplářích. Žádná z ostatních zoologických zahrad jich nemá více. V socialistických zemích jsou pouze dvě zoologické zahrady, které tento druh chovaly. Je to Tierpark Berlin, kde žije pár (od roku 1907 samice a 1974 samce), a Východočeská zoologická zahrada ve Dvoře Králové n. L., která dovezla samce v roce 1980 a samici v roce 1981. Obě tato zvířata se narodila v zoologické zahradě ve Stuttgartu, samce Dvityia 21. 9. 1977, samice Noma 13. 9. 1979. Dne 14. ledna 1980 jsme

v zoologické zahradě ve Dvoře Králové zaznamenali radostnou událost — narodilo se tu první mládě nosorožce indického v socialistických státech, samička Nelly. Mládě, vážící 60 kg, nezafalo při od matky a muselo se odchovávat uměle.

V zajetí se ročně narodí pouze 3 až 4 mláďata, z toho 88 % jsou samci. Narození samičky Nelly je tedy dalším úspěchem Východočeské zoologické zahrady, která v chovu nosorožců již dosáhla pozoruhodných úspěchů, protože odchovála

již 10 mláďat — 3 nosorožce tupaosé (tři různé formy (*Ceratotherium simum simum*), 3 nosorožce tupaosé severní formy (*Ceratotherium simum cottoni*) a 4 nosorožce dvourohé (*Oiceros bleasini*).
Luděk J. Dohrnánek

Pozn. red. Mládě nosorožce indického po infekčním onemocnění 27. února 1980 uhynulo. K pokusu o umělý odchov tohoto druhu se na stránkách Živý svět vrátíme.

Nelly, samička nosorožce indického, narozená ve Východočeské zoo ve Dvoře Králové nad Labem, ve stáří asi tři týdny. Foto L. J. Dohrnánek

Čípi a biostatistika

Biologické objekty — rostliny, živočichové i člověk — jsou fantastické svou stabilitou. To má samozřejmě své příčiny ve fylogenezi a ontogenezi druhů. Biologové s ní ovšem mají četná trápení, protože je obtížné ji zachytit, popsat a matematicky definovat. Navíc biolog používá často matematicky zkoumat vývoj určitého jevu v relaci k jevu jinému, mezi vzájemně vztahy, příčinností atd. a to je někdy kámen úrazu. Biostatistika, jak se jmenuje věda, která se touto problematikou zabývá, má pravidla, která musí být respektována. Některé zdůvě

biologů však svědčí pro oprávněnost domněnek, že interpretace výsledků není konkrétní, i když se ohání matematickým zpracováním.

Např. o čápech se po generaci lidí, že přinášejí děti. Rozhodli jsme se tento zdánlivě neověditelný poznatek podrobit statistickému zkoumání. Je sice pravda, že nikdo neviděl čápa nést dítě, jenže černou díru ve vesmíru také nikdo nevidí, a přesto o její existenci nepochybuje, neboť o ní máme nepřímé důkazy. Pak jsme se tedy statistickými výpočty prozkoumali vztah mezi porodností (počet

živě narozených dětí na 1000 obyvatel) v jednotlivých okresech Jihamoravského kraje a počtem čapích hnízd v těchto okresech. Z ročenky Pohyb obyvatel, kterou vydává Federální statistický úřad, jsme převzali údaje o porodnosti v jednotlivých okresech v roce 1981. Ze skupiny pro výzkum a ochranu bradavých při Československé ornitologické společnosti (dnes již Česká společnost ornitologická) jsme převzali počty hnízd čapů blížích v okrese v témže roce. Ili při porovnání obou souborů je nápadná stoupající tendence hodnot v obou sloupcích.